

Respons

Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i provinsen Laghman

- Geografi, befolkning og konfliktkontekst
- Tilstedeværelse av opprørsgrupper
- Konfliktdynamikk og konfliktnivå i ulike distrikter
- Sivile tap og skader som følge av konfliktrelatert vold
- Situasjonen for sivilbefolkningen i provinshovedstaden Mehtarlam by
- Internt fordrevne (IDPer)

Innledning og kommentar om kildegrunnlag

Denne responsen er del av en serie notater og responser om sikkerhetssituasjonen i 15 ulike provinser i Afghanistan, som er under utarbeidelse av Landinfo høsten/vinteren 2016 på oppdrag for Utlendingsdirektoratet (UDI). Responsen omhandler sikkerhetssituasjonen i Laghman¹-provinsen i perioden januar til og med september 2016.²

Sikkerhetssituasjonen i Afghanistan er flytende og uoversiktlig, og kan endre seg raskt. Det er utfordrende å skaffe pålitelig informasjon og sammenlignende datamateriale over tid. Dette gjelder både for områder der det er pågående kamper og hvor tilgangen til kilder og informasjon er liten, og for områder der det generelt foreligger lite informasjon på grunn av områdets begrensede relevans i en større politisk, sikkerhets- eller samfunnsmessig kontekst.

Landinfo benytter informasjon fra et bredt spekter av kilder; fra internasjonale og nasjonale organisasjoner, til myndigheter og media. Samtidig er det Landinfos erfaring at ved dybdeanalyse av enkelte provinser og spesifikke tema, kan det være vanskelig å få et så bredt kildegrunnlag som ønskelig. I noen områder har Landinfo konsultert enkeltkilder vi vurderer

¹ OCHAs kart over provinsen og distriktene kan gjenfinnes her https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/Laghman_Province_Reference_Map_DD_20140209FEB09_A0.pdf.

² For å få et mest mulig oppdatert bilde av situasjonen, er det lagt særlig vekt på perioden mai til september 2016.

å ha god forståelse av situasjonen på bakgrunn av profesjon, omdømme og tilknytning. Det bør samtidig tas høyde for at enkeltkilder kan ha subjektive meninger. Av sikkerhetsmessige hensyn, er noen kilder anonymisert.

Begrenset kildetilfang og en vanskelig sikkerhetssituasjon i distriktene, kan føre til at media formidler informasjon fra få kilder, som verken er verifisert eller kryssjekket med flere kilder eller annen informasjon. Det kan også forekomme at lokale myndigheter overdriver den faktiske situasjonen for å få oppmerksomhet fra sentralmyndighetene i Kabul, og påfølgende større ressurstildeling (se Landinfo 2015). Samtidig er det naturlig å anta at den hardt pressede samlingsregjeringen i Kabul ønsker å vise handlekraft hva gjelder opprørsbekjempelse. Dette farger sannsynligvis hvilken informasjon de velger å dele. Tall over opprørsstyrker og tapstall er generelt usikre.

Kildegrunlaget er også begrenset hva angår annet tallmateriale. I de tilfellene Landinfo likevel har valgt å presentere tallmateriale, bør tallene anses som indikative snarere enn absolutte. Det er videre en generell utfordring at kun et fåtall kilder har et særskilt fokus på sikkerhetssituasjonen for sivilbefolkningen. Beskrivelser av konfliktnivå og -dynamikk blir derfor brukt som proxy-indikatorer.

Informasjonen som presenteres er ikke uttømmende, og Landinfo har valgt ut eksempler vi mener illustrerer situasjonen. En mer omfattende redegjørelse for kildegrunlaget finnes i Landinfos notat *Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i provinsen Nangarhar* (Landinfo 2016b).

Geografi, befolkning og konfliktkontekst

Laghman-provinsen ligger i øst-Afghanistan og grenser til provinsene Nangarhar i sør og øst, Kunar i nordøst, Nuristan i nord, Panjsher i nordvest, og Kapisa og Kabul i vest. Provinsen består av fem distrikter: Qarghayi, Mehtarlam (også kalt Bad Pash), Alingar, Alishang og Dawlatshah. Provinshovedstaden er Mehtarlam by, som ligger i Mehtarlam (Bad Pash)-distriktet. Store deler av territoriet er fjellområder, med Hindu Kush i nord.

Det antas at rundt 450 000 personer er bosatt i provinsen. Nær 60 prosent av innbyggerne er pashtunere, mens tadsjiker og pashaier utgjør i overkant av 20 prosent hver. I tillegg er andre mindre grupper, herunder nuristanere og gurjaraere bosatt i provinsen. I vintersesongen oppholder også et betydelig antall kuchier (nomader) seg i provinsen. Estimerer tilsier at godt over 100 000 er bosatt i provinshovedstaden (CSO u.d.; MRRD u.d.; Pajhwok u.d.).

I likhet med naboprovinsene Kunar, Nuristan og Nangarhar, er Laghman et område hvor Taliban og andre opprørsgrupper i lengre tid har hatt et sterkt fotavtrykk. Konflikter mellom mujahedingruppene Jaimat-e Islami og Hizb-e Islami førte til at mange av deres tilhengere tilsluttet seg Taliban. Samtidig har befolkningens misnøye med den internasjonale militære tilstedeværelsen og deres allierte, gitt grobunn for Talibans etablering. I 2011 hevdet International Crisis Group (2011, s. 19) at Taliban i Laghman bestod av over 20 ulike grupper, og at bevegelsen hadde en velorganisert kommandostruktur. I tillegg til Taliban, stod opprørsgruppen Hizb-e Islami sterkt.³

I 2014, ett år etter at ISAF (International Security Assistance Force) trakk seg ut av provinsen, ble det rapportert at Taliban og andre opprørsgrupper hadde en stor tilstedeværelse i

³ Den 29. september 2016 signerte President Ashraf Ghani og Gulbuddin Hekmatyar, leder for Hizb-e Islami, en fredsavtale. Mer om hvordan dette trolig utspiller seg på bakken i Laghman, blir vist til under.

distriktene Dawlatshah og Alishang. På grunn av begrenset mannskap greidde de afghanske sikkerhetsstyrkene (ANSF) bare delvis å holde opprørerne unna. Artikkelforfatteren (Smith 2014) hevdet at i og med at ANSF i så liten grad utfordret Taliban, var det ikke utenkelig at Taliban ville styrke sin posisjon. Også året etter, i 2015, antok analytikere at nærværet av opprørere hadde blitt ytterligere forsterket, i likhet med situasjonen i naboprovinsene (McNally & Bucala 2015, s. 17).

Ved NATOs overgang fra ISAF til Resolute Support Mission (RSM) 1. januar 2015, ble det taktiske hovedkvarteret for øst-Afghanistan lagt til basen Gambari i Laghman. Hovedoppgaven til de internasjonale soldatene stasjonert her er å trene, støtte og gi råd til de afghanske sikkerhetsstyrkene (Johnson 2015; McNally & Bucala 2015, s. 25). Landinfo er ikke kjent med om internasjonale soldater har vært operative på bakken i Laghman.

Ifølge en internasjonal sikkerhetsekspert (som gjengitt i EASO 2016, s. 105) ble det registrert klart flest sikkerhetshendelser i Mehtarlam-distriktet i perioden januar til august 2015. I distriktet Qarghayi ble det registrert færrest hendelser, mens de resterende tre distriktene var i en mellomposisjon.

De nordlige distriktene (Alingar, Alishang og Dawlatshah) i provinsen grenser mot Kunar og Nuristan. Dette har gjort det mulig for opprørere å bevege seg mellom Laghman og disse to andre provinsene. I og med at Dawlatshah-distriktet grenser til distriktene Alasay og Nirjab i provinsen Kapisa, er disse nordlige distriktene også en ettertraktet transittkorridor der opprørere fra øst kan få tilgang til ringveien fra Kabul og nordover, som går gjennom Kapisa-provinsen (Baidar 2016d). Det samme gjelder trolig tilgangen fra distriktet Alishang i Laghman til distriktet Surobi i Kabul-provinsen.

Tilstedeværelse av opprørsgrupper

Det er i all hovedsak Taliban som står bak opprøret i Laghman (internasjonal bistandsarbeider, Oslo 2016). Dette gjenspeiles også i medierapporter fra provinsen, som ofte knytter opprørsaktiviteten til Taliban.

Landinfo har ikke informasjon om aktiviteten til Hizb-e Islami, som tidligere sto sterkt i provinsen (ICG 2011, s. 19). I en artikkel om ringvirkningene av fredsavtalen som ble inngått mellom president Ashraf Ghani og Gulbuddin Hekmatyar, leder av Hizb-e Islami, den 29. september 2016, hevder analytikeren Borhan Osman at Hizb-e Islami har hatt en stadig fallende oppslutning i Afghanistan fra 2010. Tidligere kadre har enten sluttet seg til Taliban, andre opprørsgrupper, gått inn i ulike ALP-grupper (Afghan Local Police) eller sågar regulære ANSF-styrker (Osman 2016). Uten at Osman spesifikt omtaler Laghman, er det naturlig å tro at dette også gjelder Hizb-e Islami i Laghman.

I juni 2015 hevdet Daesh⁴ at de hadde drept 12 afghanske soldater i Laghman, hvorpå myndighetene noen uker senere benektet at Daesh var til stede i provinsen (Site Intelligence Group 2015; Ariana News 2015). I slutten av desember 2015 uttrykte beboere fra distriktet Qargahayi bekymring for at Daesh var tilstede og forsøkte å etablere seg i distriktet. Enkelte hevdet at militante kledd i svarte klær og som ikke snakket lokalspråk, trakasserte

⁴ Islamic State in Iraq and the Levant - Khorasan Province (ISIL-KP), Islamic State Khorasan Province (ISKP) og Daesh er alle navn ulike kilder benytter på bevegelsen. I Afghanistan brukes hovedsakelig det arabiske akronymet Daesh. Det blir også benyttet gjennomgående i temanotatene og responsene i denne serien.

befolkningen. Talsmannen til provinsguvernøren benektet derimot at Daesh hadde noen form for tilstedeværelse, både i Qarghayi og andre distrikter i Laghman (TOLONews 2015).

Ifølge en lokal journalist har Daesh hatt planer om å posisjonere seg i Laghman for å kunne infiltrere Surobi (et distrikt i Kabul provins) og Kabul. Kilden hevdet også at personer fra Laghman skal ha kjempet for Daesh i Nangarhar (samtale i Kabul, april 2016). En internasjonal kilde (e-post 2016) viser også til forsøk på rekruttering i Laghman, uten å spesifisere omfang. Ifølge samme kilde, ble håndlagde svarte flagg med Daesh-slagord hengt opp i et område utenfor Mehtarlam by i juli 2016. Samtidig viser imidlertid kilden til at Daesh i 2016 var langt svakere enn i 2015. Enkelte afghanske gruppers tilsynelatende tilknytning til Daesh, sier ikke nødvendigvis noe om Daeshs reelle styrke i landet, men er snarere et uttrykk for misnøye med andre opprørsgrupper og med myndighetene.

En internasjonal bistandsarbeider (samtale i Oslo, 2016) med god kjennskap til provinsen, kjenner ikke til noen bekreftede rapporter om tilstedeværelse av Daesh. En diplomatkilde som omtaler Daesh i detalj, viser heller ikke til tilstedeværelse av Daesh i Laghman (e-post juli 2016). At ingen andre kilder Landinfo har gått gjennom hva gjelder Daesh nevner Laghman, kan tyde på at eksemplene over er engangstilfeller og at Daesh trolig har en svært liten, om noen, tilstedeværelse i provinsen.⁵

Konfliktdynamikk og konfliktnivå i ulike distrikter

I en avisartikkel fra juli 2016 uttrykte både lokale innbyggere og provinsrådsmedlemmer (som gjengitt i Saboori 2016) at sikkerheten hadde blitt verre i provinsen i løpet av året. Enkelte hevdet at Taliban kunne trakassere folk på høylys dag, andre at det til og med i Mehtarlam by forekom trefninger mellom Taliban og sikkerhetsstyrkene. Et medlem av provinsrådet uttrykte bekymring for at sikkerheten kunne bli ytterligere forverret dersom myndighetene ikke iverksatte tiltak for å stanse opprøret. Myndighetene på sin side, hevdet denne type tiltak var på plass. I artikkelen vises det i generelle vendinger til at distriktene Alingar, Alishang og Dawlatshah var de mest usikre distriktene i provinsen (Saboori 2016). I en nyhetsartikkel i september uttrykte lokale innbyggere seg på samme måte. De opplevde at sikkerhetssituasjonen hadde blitt verre de siste månedene. En hevdet imidlertid at sikkerheten var blitt noe bedre etter ANSF hadde iverksatt operasjoner i Alingar (Baidar 2016g).

Innbyggernes betraktninger er delvis sammenfallende med informasjon som Landinfo har fått fra en internasjonal kilde med god kjennskap til provinsen. Kilden (e-post 2016) hevder at opprørernes konfliktaktivitet økte med om lag en tredjedel de tre første månedene i 2016, sammenlignet med samme periode i 2015. Opprørsaktiviteten har vedvart, og i løpet av første halvår i 2016 var det bare fem provinser i landet der opprørerne hadde gjennomført flere angrep enn i Laghman. Tatt månedlige variasjoner i betraktning, hevder kilden at opprørerne har iverksatt rundt 100 angrep per måned fra juni til og med september. Opprørerne står bak nær 90 prosent av all konfliktrelatert aktivitet i provinsen. Ifølge guvernøren i Laghman (som sitert i Baidar 2016d) har den økte opprørsaktiviteten sammenheng med at opprørere har flyktet til Laghman fra Nangarhar, der afghanske sikkerhetsstyrker (ANSF) og internasjonale styrker har gitt opprørere stor motstand.

⁵ For mer informasjon om Daeshs tilstedeværelse i Afghanistan, se Landinfo 2016a; Landinfo 2016b og Landinfo 2016c.

Slik Landinfo forstår situasjonen, og som sammenfaller med situasjonen i andre provinser, prioriterer afghanske myndigheter sikkerhetsressursene hovedsakelig til å trygge provinshovedstaden Mehtarlam by, distriktssentrene og hovedveiene. I Laghman omfatter dette hovedveien fra Kabul til Jalalabad som går gjennom distriktet Qarghayi, veien til og fra provinshovedstaden Mehtarlam by, samt veiene videre fra Mehtarlam by til distriktene Alishang og Alingar.

En internasjonal kilde (e-post 2016) hevder også at det bare er distriktet Qarghayi som har vært under myndighetskontroll i 2016.⁶ Gjennom dette distriktet går hovedveien mellom Kabul og Jalalabad, og videre til Torkham, grensestasjonen til Pakistan. Veien er en av hovedfartsårene til og fra Kabul, både for passasjer- og godstrafikk. Afghanske myndigheter legger derfor store ressurser ned på å sikre fri ferdsel på denne strekningen, med regelmessige kontrollposter og patruljer.⁷ Det er naturlig å anta at den store tilstedeværelsen av afghanske sikkerhetsstyrker (ANSF) på hovedveien, er en grunn til det relativt lave konfliktnivået i dette distriktet. Det er allikevel slik at opprørerne har gjennomført enkelte angrep mot ANSF-personell langs hovedveien (internasjonal kilde, e-post 2016; internasjonal bistandsarbeider, samtale 2016).

Ut over Qarghayi-distriktet, hevder den internasjonale kilden at de øvrige distriktene er «omstridt». Dette bildet har vært uforandret fra januar til september (e-post 2016). Slik Landinfo forstår kilden, betyr «omstridt» at myndighetene er til stede i distriktssentrene, men at sikkerhetsstyrkene møter motstand på større eller mindre deler av territoriet utenfor sentrene. Med unntak av distriktssenteret i Qarghayi, har opprørerne gjennomført angrep på samtlige distriktssentre i løpet av 2016, Mehtarlam by inkludert. Felles for alle distriktene er at opprørerne står bak de aller fleste hendelsene, og det er i all hovedsak ANSF, politiposter og -patruljer som blir angrepet.

Flere kilder (internasjonal kilde, e-post 2016; internasjonal bistandsarbeider, Oslo 2016) viser til at veisikkerheten er en særlig utfordring. De hevder at det er regelmessige angrep mot politi- og ALP-poster, samt patruljer langs veistrekningene fra Mehtarlam by og nordover til distriktene Alishang og Alingar. Av disse er veien mot Alingar mest utsatt, men det er også registrert hendelser på veien til Alishang de siste fire månedene. I tillegg til angrep mot ANSF, har opprørerne i flere tilfeller satt opp illegale veisperringer på disse strekningene.

Mehtarlam-distriktet

På linje med situasjonen i 2015 (se oversikt gjengitt i EASO 2016, s. 105) hevder en kilde at de fleste sikkerhetshendelsene i provinsen frem til september i 2016, har skjedd i Mehtarlam-distriktet. Her har det blitt registrert gjennomsnittlig to til tre opprørsangrep daglig (internasjonal kilde, e-post 2016). De aller fleste av hendelsene skjer i utkanten av distriktet, særlig langs veistrekningene nordover til distriktene Alishang og Alingar. I august angrep Taliban flere politi- og ALP-poster to dager etter hverandre. Dette skal angivelig ha ført til at i

⁶ Slik Landinfo forstår «myndighetskontroll» i denne konteksten, betyr dette at sikkerhetsstyrkene er tilstedeværende og i all hovedsak har «militær»/sikkerhetsmessig kontroll over området. I hvilken grad andre myndighetsfunksjoner blir utført, vil variere. I tillegg til støtte fra lokalbefolkningen, vil det blant annet avhenge av myndighetens kapasitet, ressurstilgang og korrupsjonsnivå.

⁷ For mer om hovedveien mellom Kabul og Torkham, dens strategiske betydning og prioritering fra afghanske myndigheters side, se Landinfo (2016b, s. 20).

alt elleve talibanere og to politimenn ble drept, og over ti skadd, herunder tre ALP-ere. Ifølge en lokal innbygger var den ene ALP-lederen som ble drept, svært viktig i kampen mot Taliban. Angrepene skjedde i grenseområdene mellom distriktene Mehtarlam og Alingar (Pajhwok 2016b; Pajhwok 2016c; Stanikzai 2016).⁸ Guvernøren i Laghman viser til at ANSF har lagt vekt på å stoppe opprøret på østbanken av Alingar-elven (dvs. i Mehtarlam-distriktet) i tillegg til i Alingar, ved å gjennomføre både bakke- og luftoperasjoner i området (Baidar 2016d).

Ifølge en internasjonal kilde er det Talibans taktikk å sysselsette ANSF med angrep langs veien og i landsbyer tett opp til veien (e-post 2016). Ved å flytte innsatsområdene sørover inn i Mehtarlam-distriktet og nærmere Mehtarlam by, må ANSF prioritere å stå mot Taliban her for å sikre provinshovedstaden. Slik får opprørerne bedre bevegelsesfrihet i de nordlige distriktene Alingar, Alishang og Dawlatshah.

De nordlige distriktene

I de nordlige distriktene retter opprørerne i all hovedsak angrepene mot de få utstasjonerte ANSF-styrkene. I medio mars meldte det statlige nyhetsbyrået at talibanere hadde angrepet politikonvoier i distriktene i Alingar og Alishang. Flere opprørere skal ha blitt drept og arrestert (Bakhtar News 2016).⁹

Alishang er, ifølge en internasjonal kilde (e-post 2016), det av de nordlige distriktene hvor opprørerne har vært mest aktive fra juni til og med september. Det er blant annet rapportert at en IED festet til en bil tilhørende ALP detonerte i slutten av juli. En ALP-ansatt og seks sivile ble skadd (Fahim 2016). Det samme skjedde 11. august, da to politimenn og en sivilist ble drept og to politimenn ble skadd (Khaama Press 2016c).

Alingar har jevnt over hatt relativt få sikkerhetshendelser, med unntak av august (internasjonal kilde, e-post 2016). Dette må også sees i sammenheng med tidligere nevnte kamper i grenseområdet mellom Alingar og Mehtarlam. Kampene fortsatte utover måneden og spredte seg nordover i Alingar-distriktet. ANSF iverksatte en av få operasjoner i distriktet en uke etter angrepene i grenseområdet. Myndighetene hevder (som referert i Baidar 2016c), at to talibanere var drept og ni skadd den 13. august lengre nord i distriktet, i områdene Mango og Sandro. Tre dager senere var det igjen flere timers kamper i samme område. Både afghanske sikkerhetsstyrker og opprørere skal ha blitt drept (Baidar 2016e).

Hva gjelder Dawlatshah er få sikkerhetshendelser registrert (internasjonal kilde, e-post 2016). Dette har trolig sammenheng med at det er relativt liten tilstedeværelse av ANSF i distriktet. I 2015 etablerte myndighetene programmet «National Uprising Support Strategy» for såkalte «myndighetsstøttende militser». Målet var å alliere seg med militser i områder der ANSF eller ALP selv ikke hadde kapasitet. I slutten av 2015 skal en slik militser ha blitt etablert i Dawlatshah-distriktet (UNAMA & OHCHR 2016a, s. 65). I og med at disse gruppene er militser som ikke er under ALP-programmet, og virksomheten ikke er regulert med lovlig

⁸ I medieartiklene blir landsbyen Hakimabad (hvor kampene skjedde) omtalt å ligge i Alingar-distriktet og Mehtarlam-distriktet om hverandre. Ifølge OCHAs kart over Laghman, ligger landsbyen i Mehtarlam-distriktet, og på grensen til Alingar. En internasjonal kilde (e-post 2016) kategoriserer dette området i Mehtarlam-distriktet.

⁹ Artikkelen omtaler også drap og arrestasjoner i provinsen Paktika og differensierer ikke mellom provinsene når det gjelder antall opprørere drept og arrestert.

hjemmel, hevder enkelte at det er lite sannsynlig at de vil stå ansvarlige overfor befolkningen. De vil mest trolig har sin primære lojalitet til egen kommandant og agere mer vilkårlig sett hen til myndighetenes strategi (Clark 2016). Militsen ble omtalt i nyheter fra distriktet i august 2016, da de i samarbeid med regulære sikkerhetsstyrker sørget for at en opprører ble drept og to skadd (Baidar 2016e).

Afghanske sikkerhetsstyrker

ANSF iverksetter relativt få sikkerhetsoperasjoner og blir generelt oppfattet som en reaktiv styrke (internasjonal bistandsarbeider, Oslo 2016; internasjonal kilde, e-post 2016). Det er lite sannsynlig at ANSF prøver å frigjøre områder som i praksis kontrolleres av Taliban, hevder en kilde (internasjonal bistandsarbeider, Oslo 2016). I tillegg til overnevnte ANSF-operasjoner, har de likevel gjennomført enkelte andre pro-aktive tiltak. Det har blant annet blitt rapportert at de nasjonale sikkerhetsmyndighetene (NDS) i mai skal ha drept lederen av en Taliban-gruppe sammen med tre av hans kadre i en aksjon i Bad Pakh-distriktet (Mehtarlam) (Khaama Press 2016b). I juli viste NDS (som gjengitt i Azizi & Baidar 2016) til at de gjennom en fellesaksjon med ANSF i Mehtarlam by, hadde arrestert en Taliban-leder og seks andre opprørere, samt beslaglagt ammunisjon.

Det har også vært tilfeller av innsideangrep mot ANSF i provinsen. I slutten av april ble minst tre politimenn drept av en kollega på en sikkerhetspost i Mehtarlam by. Gjerningsmannen flyktet og har senere sluttet seg til Taliban. Taliban har også uttalt at de stod bak angrepet (Khaama Press 2016a).

Sivile tap og skader som følge av konfliktrelatert vold

Landinfo har ikke tilgang til informasjon fra Laghman og dens distrikter som gir full oversikt over sivile tap og skader som følge av konfliktrelatert vold. UNAMAs rapportering differensierer bare mellom regioner. I den østlige regionen, bestående av provinsene Nangarhar, Kunar, Nuristan og Laghman, var det nedgang i registrerte sivile tap (drepte og skadde) fra første halvår i 2015 til samme periode i 2016, fra henholdsvis 952 til 738 personer. Nedgangen gjelder både sivile tap som følge av kryssild (fra 311 første halvår i 2015 til 266 personer i 2016), og IEDer (fra 137 til 94 personer) (UNAMA & OHCHR 2016b, s. 12, 37, 50). En diplomatkilde (e-post, august 2016) som har god kjennskap til regionen og UNAMAs arbeid, estimerer at i underkant av 20 prosent – altså i underkant av 150 personer – av UNAMAs registrerte sivile tap i øst er i Laghman.

UNAMA uttrykker i sin halvårsrapport bekymring for opprørersgruppers bruk av IEDer i tettbebygde områder (UNAMA & OHCHR 2016b, s. 53). Slike aksjoner rammet også flere av distriktene i Laghman. Den 2. juni detonerte en IED foran butikken til et medlem av ALP i Qaillah Najil-bazaren i Alishang-distriktet. To gutter og en mann ble drept, 15 andre ble skadd (Baidar 2016a; UNAMA & OHCHR 2016b, s. 49). Den 6. august skal to sivile ha blitt skadet, en alvorlig, da en IED eksploderte i Alingar (Pajhwok 2016, 6c). I september ble igjen sivile i Alishang-distriktet skadelidende. To sivile og en politimann ble drept da en bombe eksploderte i en butikk i distriktet (Pajhwok 2016d).¹⁰

¹⁰ Flere eksempler fra Alishang har blitt vist til i delen ovenfor. Se delen under for tilfeller av IEDer i Mehtarlam by.

Det er ikke bare IEDer som forårsaker sivile tap og skader i provinsen; også kryssild utsetter sivile for fare. Ifølge guvernørens talsperson (som gjengitt i Baidar 2016f) ble to sivile drept og en skadd da raketter avfyrt av Taliban slo ned i et bolighus i Alingar-distriktet.

I juli uttrykte et medlem i provinsrådet særlig bekymring for veisikkerheten. Vedkommende hevdet at folk ikke kunne reise fritt og trygt (Saboori 2016). Dette stemmer med andre kilders oppfatning, som vist ovenfor. Det er særlig veistrekningen nordover fra Mehtarlam by til distriktene Alingar og Alishang som er utsatt. I tillegg til direkte angrep mot ANSF, er opprørerne i stand til å sette opp illegale veisperringer. Her kontrollerer de veifarende og søker primært etter myndighetspersonell eller familiemedlemmer til myndighetspersonell. Tross høyt konfliktnivå langs veien, reiser lokalbefolkningen. Ifølge en internasjonal bistandsarbeider (samtale i Oslo 2016) forsøker befolkningen å gjøre grundige undersøkelser om den dagsaktuelle situasjonen før de bestemmer seg for å reise.

Den internasjonale bistandsarbeideren (samtale i Oslo 2016) hevder at opprørernes tilstedeværelse og aktivitet fører til at befolkningen generelt føler seg svært utrygge. I områder med høy tilstedeværelse av Taliban er det en generell frykt for at Taliban kan legge begrensninger på befolkningens frihet. Kilden hevder videre at flere har valgt å flytte fra distriktene og inn til provinshovedstaden Mehtarlam by på grunn av at den generelle situasjonen oppfattes som tryggere og bedre der. Enkelte andre har trolig flyttet videre til Kabul eller utlandet.

Situasjonen for sivilbefolkningen i provinshovedstaden Mehtarlam by

Provinshovedstaden Mehtarlam by er under myndighetskontroll, og Landinfo er ikke kjent med informasjon som tilsier at opprørerne har forsøkt å ta kontroll i provinshovedstaden i løpet av 2016. Ifølge en internasjonal bistandsarbeider (samtale i Oslo 2016) er det bare i Mehtarlam by at myndighetene i praksis har kontroll, og ikke nødvendigvis i øvrige deler av Mehtarlam-distriktet. Samtidig er opprørerne i stand til å utføre sporadiske angrep i byen, på linje med situasjonen i andre provinshovedstader i landet. Opprørernes mål i disse aksjonene er å angripe myndighetene, men sivile rammes som tilfeldige ofre.

Som nevnt ovenfor uttrykker UNAMA bekymring for bruk av IEDer i tettbeboede strøk. Også i Mehtarlam by har denne taktikken medført sivile tap. I februar eksploderte en IED festet på en ALP-bil. Bilen var i nærheten av en bank i byen da bomben gikk av. Tolv sivile ble skadd (UNAMA & OHCHR 2016b, s. 53). Det ble i juni rapportert om en IED som detonerte nær en moske i byen, og åtte personer ble skadd (TOLONews 2016a). I august detonerte en IED som var festet til et politikjøretøy mens bilen kjørte gjennom byen. Polititjenestemennene kom fra hendelsen uten skader, mens fire sivile ble skadd (Baidar & Kohi 2016).

I tillegg til angrep rettet mot ANSF, har opprørerne også angrepet personer med politiske verv. En fjernstyrt IED detonerte i utkanten av byen da lederen for provinsrådet var på vei til jobb den 4. august. En av livvaktene hans ble drept, og i tillegg til provinsrådslederen, ble åtte sivilister skadd. Etter det Landinfo kjenner til, har ingen tatt ansvar for angrepet (Baidar 2016b; TOLONews 2016b).

Talibans bruk av raketter kan også ramme sivilbefolkningen, ofte på grunn at av rakettene har dårlig presisjon. I juni ble en kvinne drept og ytterligere sju personer skadet da raketter avfyrt av Taliban landet i et boligområde i byen (Pajhwok 2016a). Dette skal også ha vært tilfelle i

oktober, da myndighetene hevdet (som gjengitt i Xinhua 2016) at raketter landet i et boligområde med den konsekvens at ti sivile, herunder barn, ble skadd. Hendelsen skjedde i forbindelse med at Taliban angrep flere politiposter i utkanten av byen. Flere, både Talibanere og ANSF-ansatte, skal angivelig ha blitt drept og skadd.

Internt fordrevne (IDPer)

Guvernørens talsmann uttalte i august (som gjengitt i Baidar 2016e) at opp mot 800 familier hadde måtte flytte på grunn av den dårlige sikkerhetssituasjonen i provinsen. En representant for de internt fordrevne hadde møtt guvernøren for å redegjøre for utfordringene de stod overfor.

OCHAs tall på registrerte internt fordrevne (IDPer) er noe lavere. Samtidig er det generelt utfordrende å få god oversikt over antallet internt fordrevne. Etter det Landinfo forstår er tallene til OCHA basert på registreringer utført av organisasjoner som arbeider med IDPer, der registreringen gjøres på stedet familiene flytter til (OCHA 2016a). Dette kan innebære at personer som har flyktet til områder hvor organisasjoner ikke opererer, ikke har blitt registrert. Det samme vil trolig være tilfelle for de som tar opphold hos familier eller bekjente, og som av den grunn ikke oppsøker organisasjoner for humanitær støtte.

Ifølge OCHA (2016b) er det Alingar-distriktet de fleste har flyktet fra (*District of Origin*) frem til oktober 2016. Her har over 1120 personer forlatt hjemmene sine. Deretter følger Alishang-distriktet, der i underkant av 200 personer er registrert fordrevet, og Dawlatshah der i overkant av 100 personer har flyktet. Distriktet hvor flest IDPer har tatt opphold (*District of Displacement*) er Mehtarlam, med i overkant av 1500 personer. Disse tallene sammenfaller med informasjon fra den internasjonale bistandsarbeideren, som hevder at flere fra distriktene søker mot provinshovedstaden for bedre sikkerhet (samtale i Oslo 2016).

Når det gjelder tall for IDPer over en lengre periode, fra januar 2014 til september 2016, samsvarer bevegelsesmønsteret med siste året. Flest har flyktet fra distriktet Alingar, etterfulgt av Alishang, og Mehtarlam er distriktet de aller fleste har tatt opphold i (OCHA 2016b). Ifølge FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) (som gjengitt i Amnesty International 2016, s. 15) skal mellom 7000 og 14 000 IDPer ha oppholdt seg i Laghman ved utgangen av 2015.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i provinsen Laghman

Referanser

Skriftlige kilder

- Amnesty International (2016, 31. mai). *Afghanistan: "My children will die this winter." Afghanistan's broken promise to the displaced*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/documents/asa11/4017/2016/en/> [lastet ned 15. september 2016]
- Ariana News (2015, 19. juli). Officials reject ISIS presence in Laghman. *Ariana News*. Tilgjengelig fra <http://ariananews.af/latest-news/officials-reject-isis-presence-in-laghman/> [lastet ned 20. oktober 2016]
- Azizi, A. M. & Baidar, O. (2016, 30. juli). Commander among 3 rebels killed by own bomb in Logar. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/07/30/commander-among-3-rebels-killed-own-bomb-logar> [lastet ned 17. oktober 2016]
- Baidar, O. (2016a, 2. juni). 2 civilians killed, 16 injured in Lahman bomb attack. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/06/02/2-civilians-killed-16-injured-laghman-bomb-attack> [lastet ned 17. oktober 2016]
- Baidar, O. (2016b, 4. august). Laghman PC head hurt, bodyguard killed in blast. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/08/04/laghman-pc-head-hurt-bodyguard-killed-blast> [lastet ned 17. august 2016]
- Baidar, O. (2016c, 13. august). 11 Taliban militants suffered casualties in Laghman. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/08/13/11-taliban-militants-suffered-casualties-laghman> [lastet ned 17. oktober 2016]
- Baidar, O. (2016d, 14. august). Militants fleeing Nangarhar vanquished in Laghman: Naeemi. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/08/14/militants-fleeing-nangarhar-vanquished-laghman-naeemi> [lastet ned 18. oktober 2016]
- Baidar, O. (2016e, 16. august). 3 ANA troops, as many rebels dead in Laghman clashes. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/08/16/3-ana-troops-many-rebels-dead-laghman-clashes> [lastet ned 17. oktober 2016]
- Baidar, O. (2016f, 10. september 2016). 2 killed as Taliban-fired mortars hit Laghman houses. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/09/10/2-killed-taliban-fired-mortars-hit-laghman-houses> [lastet ned 17. oktober 2016]
- Baidar, O. (2016g, 12. september). Uplift activity picks up momentum in Laghman. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/09/12/uplift-activity-picks-momentum-laghman> [lastet ned 17. oktober 2016]
- Baidar, O. & Kohi Q. (2016, 1. august). 4 civilians injured in Laghman, NDS agent shot dead in Faryab. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/08/01/4-civilian-injured-laghman-nds-agent-shot-dead-faryab> [lastet ned 17. oktober 2016]
- Bakhtar News (2016, 15. mars). 19 Taliban militants kills, seven arrested. *Bakhtar News*. Tilgjengelig fra <http://bakhtarnews.com.af/eng/security/item/21672-19-taliban-militants-kills-seven-arrested.html> [lastet ned 17. oktober 2016]
- Clark, K. (2016, 14. februar). *The Bloodies Year Yet: UN reports on civilian casualties in 2015*. Afghanistan Analysts Network. Tilgjengelig fra <https://www.afghanistan-analysts.org/the-bloodiest-year-yet-un-reports-on-civilian-casualties-in-2015/> [lastet ned 20. oktober 2016]
- CSO, dvs. Central Statistics Organisation (2015/2016). *Statistical yearbook 2015/2016 – Area and Administrative divisions*. Kabul: Islamic Republic of Afghanistan. Tilgjengelig fra <http://cso.gov.af/en/page/1500/4722/2015-2016> [lastet ned 20. oktober 2016]
- EASO, dvs. European Asylum Support Office (2016, januar). *Afghanistan Security Situation*. Malta: EASO. Tilgjengelig fra https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/public/EASO-COI-Afghanistan_Security_Situation-BZ0416001ENN_FV1.pdf [lastet ned 13. oktober 2016]

Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i provinsen Laghman

- Fahim, Z. (2016, 22. juli). ALP official, 6 civilians injured in Laghman bomb attack. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/07/22/alp-official-6-civilians-injured-laghman-bomb-attack> [lastet ned 17. oktober 2016]
- International Crisis Group (2011, 27. juni). *The insurgency in Afghanistan's heartland*. Brussel: International Crisis Group. Tilgjengelig fra https://www.files.ethz.ch/isn/144599/20160727_The%20Insurgency%20in%20Afghanistans%20Heartland.pdf [lastet ned 19. oktober 2016]
- Johnson, K. (2015, 7. januar). Smaller NATO mission has big job to train Afghan army in time. *Reuters*. Tilgjengelig fra <http://www.reuters.com/article/us-afghanistan-war-idUSKBN0KEITE20150107> [lastet ned 19. oktober 2016]
- Khaama Press (2016a, 28. april). Policeman kills his 3 comrades in latest insider attack in Laghman. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <http://www.khaama.com/policeman-kills-his-3-comrades-in-latest-insider-attack-in-laghman-0778> [lastet ned 17. oktober 2016]
- Khaama Press (2016b, 31. mai). Taliban suicide attacks organizer killed in Laghman province. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <http://www.khaama.com/taliban-suicide-attacks-organizer-killed-in-laghman-province-01121> [lastet ned 17. oktober 2016]
- Khaama Press (2016c, 11. august). Explosion in Laghman province leaves 3 dead, 2 others wounded. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <http://www.khaama.com/explosion-in-laghman-province-leaves-3-dead-2-others-wounded-01676> [lastet ned 17. oktober 2016]
- Landinfo (2015, 27. januar). *Afghanistan: Ajristan-distriktet*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/3062/1/3062_1.pdf [lastet ned 23. september 2016]
- Landinfo (2016a, 3. oktober). *Temanotat Afghanistan: Hazaraer og afghansk opprørsbevegelse*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/3429/1/3429_1.pdf [lastet ned 14. oktober 2016]
- Landinfo (2016b, 13. oktober). *Temanotat Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i provinsen Nangarhar*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/3442/1/3442_1.pdf [lastet ned 14. oktober 2016]
- Landinfo (2016c, 19. oktober). *Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i provinsen Kunar*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/3445/1/3445_1.pdf [lastet ned 20. oktober 2016]
- McNally, L. & Bucala, P. (2015, mars). *The Taliban resurgent: Threats to Afghanistan's security*. Washington D.C.: Institute for the Study of War. Tilgjengelig fra <http://www.understandingwar.org/sites/default/files/AFGH%20Report.pdf> [lastet ned 13. oktober 2016]
- MRRD, dvs. Ministry of Rural Rehabilitation and Development (u.d.). *Laghman Provincial Development Plan*. Kabul: Islamic Republic of Afghanistan. Tilgjengelig fra <https://ronna.apan.org/PDP/.../Laghman%20PDP.pdf> [lastet ned 20. oktober 2016]
- OCHA (2016a, 11. juli). *IDP Coordination Meeting minutes (Draft) Eastern Region – Jalalabad*. Kabul: OCHA. Tilgjengelig fra https://www.humanitarianresponse.info/en/system/files/documents/files/idptf_operational_agencies_meeting_draft_minutes_-_11_july.pdf [lastet ned 23. september 2016]
- OCHA (2016b, 16. oktober). *Afghanistan: Conflict Induced Displacements (as of 16. October 2016)*. Kabul: OCHA. Tilgjengelig fra <https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/afghanistan/idps> [lastet ned 21. oktober 2016]

Dette er et interaktivt kart. Landinfo hentet ut informasjon 21. oktober 2016.

- Osman, B. (2016, 29. september). *Peace with Hekmatyar: What does it mean for battlefield and politics?* Afghanistan Analysts Network. Tilgjengelig fra <https://www.afghanistan-analysts.org/peace-with-hekmatyar-what-does-it-mean-for-battlefield-and-politics/> [lastet ned 13. oktober 2016]

Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i provinsen Laghman

- Pajhwok (u.d.). Background profile of Laghman provinse. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.elections.pajhwok.com/en/content/background-profile-laghman-province> [lastet ned 17. oktober 2016]
- Pajhwok (2016a, 14. juni). 1 woman dead, 7 hurt by Taliban-fired mortar shell. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/06/14/1-woman-dead-7-hurt-taliban-fired-mortar-shell> [lastet ned 17. oktober 2016]
- Pajhwok (2016b, 5. august). 5 Taliban rebels, 2 police killed in Lahman firefight. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/08/05/5-taliban-rebels-2-police-killed-laghman-firefight> [lastet ned 17. oktober 2016]
- Pajhwok (2016c, 6. august). 6 Taliban eliminated in Laghman clashes. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/08/06/6-taliban-eliminated-laghman-clashes> [lastet ned 17. oktober 2016]
- Pajhwok (2016d, 7. september) 2 civilians, cop killed in Laghman explosion. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/09/07/2-civilians-cop-killed-laghman-explosion> [lastet ned 17. oktober 2016]
- Saboori, G. (2016, 16. juli). Rising insecurity irks Laghman residents. *TOLONews*. Tilgjengelig fra <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/26278-rising-insecurity-irks-laghman-residents> [lastet ned 17. oktober 2016]
- Site Intelligence Group (2015, 29. juni). IS' Khorasan province, now active in Laghman, claims killing 12 Afghan soldiers. *Site Intelligence Group*. Tilgjengelig fra <https://ent.siteintelgroup.com/Statements/is-khorasan-province-now-active-in-laghman-claims-killing-12-afghan-soldiers.html> [lastet ned 20. oktober 2016]
- Smith, J. (2014, 15. november). Insurgents in Afghanistan's Laghman province may win by not losing. *Stars and Stripes*. Tilgjengelig fra <http://www.stripes.com/news/middle-east/insurgents-in-afghanistan-s-laghman-province-may-win-by-not-losing-1.314358> [lastet ned 18. oktober 2016]
- Stanakzai, Z. (2016, 7. august). Security personel surround insurgents in Nawa district. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/08/07/security-personnel-surround-insurgents-nawa-district> [lastet ned 17. oktober 2016].
- TOLONews (2015, 26. desember). Laghman residents concerned over Daesh Activities. *TOLONews*. Tilgjengelig fra <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/23001-laghman-residents-concerned-over-daesh-activities> [lastet ned 17. oktober 2016]
- TOLONews (2016a, 23. juni). Eight civilians wounded in Laghman blast. *TOLONews*. Tilgjengelig fra <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/25927-eight-civilians-wounded-in-laghman-blast> [lastet ned 17. oktober 2016]
- TOLONews (2016b, 4. august). One killed, nine injured in Laghman Blast. *TOLONews*. Tilgjengelig fra <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/26571-one-killed-nine-injured-in-laghman-blast> [lastet ned 17. oktober 2016]
- UNAMA & OHCHR (2016a, februar). *Afghanistan – Annual report 2015 – Protection of civilians in armed conflict*. Kabul: UNAMA & OHCHR. Tilgjengelig fra http://unama.unmissions.org/sites/default/files/poc_annual_report_2015_final_14_feb_2016.pdf [lastet ned 20. oktober 2016]
- UNAMA & OHCHR (2016b, juli). *Afghanistan – Midyear report 2016 – Protection of civilians in armed conflict*. Kabul: UNAMA & OHCHR. Tilgjengelig fra http://unama.unmissions.org/sites/default/files/protection_of_civilians_in_armed_conflict_midyear_report_2016_final_rev.1-9sept.pdf [lastet ned 15. september 2016]
- Xinhua (2016, 11. oktober) 4 killed, 22 injured in checkpoint attack in E. Afghanistan. *Xinhuanet*. Tilgjengelig fra http://news.xinhuanet.com/english/2016-10/11/c_135746202.htm [lastet ned 17. oktober]

Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i provinsen Laghman

Muntlige kilder

- Diplomatkilde Kabul. E-post 31. juli og 30. august 2016.
- Internasjonal bistandsarbeider. Samtale i Oslo 20. september 2016.
- Internasjonal kilde. E-postkorrespondanse: januar- oktober 2016.
- Lokal journalist. Samtale i Kabul 17. april 2016.

© Landinfo 2016

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.